

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 < — >

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.

Negyedévre . . . 3 > —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, május 9.

Delegáció és külkereskedelmi politika.

(K. Ö.) A külügyminiszter igazán szerencsés kezű ember. Mielőtt az ideai delegációk tárgyalásait megkezdették, kitört a spanyol—amerikai háború. Ennek behatása alatt a béke fentartása érdekében mindig szolgálatkész delegáció még engedékenyebb lesz, annál is inkább, mivel a famózus ötven milliós hadikövetelést — ha igaznak bizonyul a hír — elejtették és a haditengerészet ez évi költségeloirányzata mindössze 2 $\frac{1}{2}$ millió forinttal haladja meg a tavalyi költségvetést. Az előirányzati többletben benne van két új hadihajó építésére szükséges összeg elő részlete és egy új czirkáló hajó építésére szolgáló fedezet.

Nem akarunk ezuttal a militarizmus áldásaira, a nehéz gazdasági viszonyokra, az adóképeség csökkenésére hivatkozni, mert a legékesszólóbb indokok sem képesek megtörni a nemzetközi ingó tőke azon nyugét, melyet a militarizmus alakjában helyezett el a nemzetek nyakára.

Ezuttal a delegációk összeülése alkalmából más szempontokat akarunk figyelmünkre méltatni. Még pedig külügyi képviselőnk viszonyát és befolyását külkereskedelmi politikánkra nemzeti termelésünk szempontjából.

A külügyminiszternek első külügyi expozéjában van egy passzus, mely következőleg szól: »Működésünk egyik főczélja az lesz, hogy külföldi gazdasági

képviselőink működését hatékonyabbá tegyem.« A külügyminiszter politikája a két birodalom közös uralkodójának politikája. Felelőséggel ennek tartozik.

A két birodalom miniszterelnökeinek befolyása a külügyekre alkotmányosan biztosított. A külügyi képviselőnek külföldi gazdasági működése oly fontos reánk nézve, hogy azt szóvá tenni nemcsak új kereskedelmi szerződések, vagy új tarifa-politika inaugurálása alkalmából, hanem mindannyiszor kell, valahányszor erre alkalom nyílik, különösen pedig a delegációk tárgyalásakor.

Megelégedéssel vehetnők a külügyminiszter fennebb idézett nyilatkozatát, ha a mi érdekeink a külföldi gazdasági képviselők részéről ugyanazon pártolásban részesülnének, mint az osztrák ipari érdekek. Mert akkor a külföldi gazdasági képviselők működésének hatékonyabbá tételéből igazán hasznunk volna. Az eddigi tapasztalat azonban az ellenkezőről győzött meg minket. A konzulátusok osztrák intézménynek tartják magokat, működésük az osztrák érdekek védelmére van szervezve. Folytonos kontaktusban lévén a külügyminiszterséggel és az osztrák szakminiszteriumokkal igazán üdvös tevékenységet tudnak az osztrák gazdasági érdekek tekintetében kifejtetni. Ha tehát a külügyminiszter a külföldi gazdasági képviselők működését hatékonyabbá teszi, ez annyit jelent, hogy a közös intézmény költségeihez nekünk is szabad járulnunk, a haszon azonban kizárólag az osztrákoké lesz.

Amíg tehát az osztrák gazdasági érdekek védelme a külföldön szervezett gazdasági érdekképviselőre van bízva, a magyar termelés a külkereskedelem szempontjából kizárólag a közvetítés kapzsi működésének van kiszolgáltatva. A belső gazdasági érdekek nem tudnak érvényesülni, mert a közigazgatásnak a mezőgazdasági érdekek szempontjából sem érkeke, sem tudása. A külföldön sem tudnak érvényesülni, mert őszinte képviselővel nem rendelkezik s mert a külkereskedelmi politika ügyet sem vet speciális viszonyainkra, hanem a szabad kereskedelmi teoriának hódolva, mezőgazdasági érdekeink brutális megsértésével piacokat szerez az osztrák export-iparnak.

Am képviseltesse magát a külügyminiszter az osztrák kiviteli társaság gyűlésein, nincs kifogásunk ellene, csak ami kormányunktól követeljük, hogy csak oly külkereskedelmi politikához adja meg hozzájárulását, mely tekintettel van az ország nyertermelő jelegére. Amire nekünk szükségünk van, az a belfogyasztás biztosítása. A csekély többletet aztán már könnyen el helyezhetjük. Elismerjük, hogy ennek az elvnek a realizálása többé-kevésbé az osztrák érdekekbe ütökzik, de kárpótlásul bírják az osztrákok az ipari belfogyasztás monopoli-umát.

A közös érdekeket csak az igazság egyenlítheti ki.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az első szülőtt.*

Még csak a kis főköttőkre volna szükségem, kedves Marim. Légy szíves elküldeni az ingecskék mintáját is, melyet te magad rajzoltál meg. Köszönöm a takarót, édes jó barátom; puha, meleg és bájos és az én kicsim e fehér vászonba takarva olyan, mint egy hóba rejtett piros rózsabimbó.

Költői vagyok, nemde? De mit akarsz! szegény szívem túlrad az örömtől. Az én fiam! érted ezt, édes barátom, az én kis fiacskám! A mikor meghallottam e kicsike lény éles kiáltását, édesen égő szerelmi remegés járta át az ereimet. Zokogtam és kiáltoztam A mi jó öreg orvosunk kopasz feje volt éppen a kezem ügyében, azt ragadtam meg s ölelgettem összevissza.

— Csillapodjék le, édes kincsem, szólt ő.

— Hallgasson, doktorom, vagy ismét megölelem önt. Adja ide az édes kicsinyemet. Biztosan tudja, hogy fia?

A szomszédos teremből, a hol az egész család várta a nagy eseményt, a csókok közül áthallottam ez édes szavakat:

— Fiu, szép erős fiu!

Szegény férjem, a ki tizenkét órán át egy percze sem hagyott el, most, megtörve a felindulástól és a fáradságtól, a terem egy szög-

* Mutatvány Drog Gusztávnak, a jeles francia elbeszélőnek éppen most megjelent »Az ur, az asszony és a baba« című kitűnő novellás kötetéből.

letében zokogott és kacagott. Az orvos az ápolónővel kezdett veszekedni.

— Aztán jól pályázza be; gombostűt nem szabad használni, csak zsineget. Érti? Ah, adja ide azt a gyereket, ugy látom, hogy nem ért hozzá semmit!

— És a jó doktor maga pályázza be a kicsit.

— Nézzék! valóságos ezredes-arc! Aztán ne fűtsék erősen a szobát. Vigyázzanak a kis ezredesre! És most csend legyen; mindenki távozzék a szobából!

— És a mikor a szomszéd szoba félig nyitott ajtaján át Orsolya néném suttogva kérte az orvost:

— Édes doktorom, engedje meg, hogy bemegyek, hogy csak legalább megszorithassam a kezét.

Az öreg orvos haragosan felkiáltott:

— Teringettél! Mindenki menjen innen!

Csendre és nyugalomra van szükség. Octave, szólt aztán, mikor mindenki eltávozott, jöjj és öleld meg a feleségedet. A kedves jó kis nőcske mily bátran viselte magát! Sies, Octave, mert különben én ölelem meg!

Octave, a bölcső fölé hajolva, nem hall most semmit.

— Mindjárt megfojt ez a kis ezredes!

Végre aztán hozzám jön a férjem, kezét nyújtja, mely a felindulástól remeg s én teljes erővel szoritom meg azt. Ha e perczen nem szakadt meg a szívem, az bizonyára csak azért történt, mert a jó Isten arra gondolt, hogy a szívemre még máskor is lesz szükségem.

Tudod, édes jó Marim, amíg nincs gyermekünk, szeretjük egymást a férjünkkel, de

saját magunk miatt szeretjük egymást; de azután ő érte szeretjük egymást, ez édes kicsi gyermekért, a ki apró kezecskéivel örökre összekalapácsolja a bennünket egybefűző lánczot. Hát a jó Isten megengedi, hogy annyi sok elférjen az emberi szívben? Az én szívem már tele volt; most megérkezik a kicsi fiam s ő is jól elfér ott. És még érzem, hogy van ott hely az anyám számára és számodra is, édes Marim.

Azt mondtad nekem: Várj csak kissé! . . . és igazad volt. Egészen új élet ez, a legmélyebb szeretet, a leggyengédebb érzések élete. Egész eddigi létezésem színtelennék, semminek tűnik fel most nekem: s azt veszem észre, hogy most kezdek élni. Büszke vagyok, mint a csatából visszatérő harcos. Feleség és anya vagyok, ezek a vállrojtjaim. S a nagyanyaság: az a marsallbot.

Mily édessé teszem majd e két szeretett lény életét! Hogy fogom őket elhalmozni gyöngédséggel! Lásd bohó vagyok, sirok, szeretnék megölelni. Azt hiszem, hogy nagyon boldog vagyok!

A férjem igazán nagyon jó. Olyan bájos ügyetlenséggel bánik a gyermekével; látszik, hogy egész erejét fölhasználja e csöppség felnevelésére. A mikor hozzám hozza a pólyás babát, apró, óvatos léptekkel közeledik felém. Mintha a padló le akarna szakadni lábai alatt. Aztán gondosan leteszi a nagy kincset az ágyamra, egészen közel hozzám, egy szép ünnepi párnára. Aztán beszélünk vele s ha olykor sikerül egy-egy mosolyt kicsalni tőle, az aztán az igazi öröm! Gyakran kezünkre támasztott fejfel sokáig

ORSZAGGYÜLES

A képviselőház ülése.

Budapest, május 9.

Tíz órakor Buzáth Ferencz megállt a néppárti folyosó közepén s amint egyenként érkeztek a pártívek, aláíratott velük egy ívet.

A pártívek kíváncsian tudakozódtak.

— Mi legyen az?

— Zárt ülés.

— Miért?

— A szombati gorombáskodásokért, különösen Kubinyi Géza kedvéért, ki legazemberezte Molnár Jánost. Nem tűnjük el az ilyen brutális modort. Szilágyi még csak rendre sem utasította.

Buzáth Ferencz ivén legelső volt Rakovszky István aláírva, s csakhamar valamennyi jelenlevő néppárti aláírta.

Fülébe jutott a hír Szilágyi Dezsőnek is, a ki hamarosan lehozatta a Ház naplóját s csakugyan benne találta a sérelmes kifejezést.

Az elnök indulatosan dobta félre a naplót.

— *Igazuk van! így nem szabad beszélni a magyar parlamentben.* Ha hallottam volna, azonnal rendre utasítottam volna Kubinyit.

Ezalatt odabenn a teremben Barabás Béla, Barta Ödön és Kubik Béla évődtek a néppárti Major Ferenczcel, a kit különben még a függetlenségi is kedvelnek.

— Távozzál előlem, megvetlek! — kiáltotta harsogó derűtség közben Kubik Béla és felszaladt a jegyzői emelvényre.

— Mi bajod Béla, mitől vadultál úgy meg? — csodálkozik Major Ferencz. — Talán spanyol viaszkot ettél?

Delép ekkor Buzáth és Kubik lekiált a magas jegyzői pultusról:

— Ott jön a másik Kossuth-gyalázó. Ki kellene irtani az egészet.

Végre is azonban megjuhászodott Kubik s amint Szilágyi elfoglalta az elnöki széket, Kubik is leszállt trónusáról és szelíden elfoglalta rendes helyét.

Elnök: Szilágyi Dezső megnyitván az ülést, bejelenti Siskovics Tamás bács-almási kép-

viselő elhunytát, s megemlékezvén annak buzgó működéséről, indítványozza, hogy a Ház tegyen koszorút a koporsójára. (Általános helyeslés).

Ezután több város kérvényét jelenti be a szocialista mozgalom elfojtásáról, a földadó leszállításáról és a *börzeadó* behozataláról.

Lukács László pénzügyminiszter a bélyegek és illetékekre vonatkozó osztrák és magyar kormány között történt egyezményről ad bejavaslatot, melyet a pénzügyi bizottsághoz utasítanak.

Utólagos rendreutalás.

Szilágyi elnök: T. Ház! Mielőtt a napi-rendre áttérnénk, vissza kell térnem a legutolsó ülés alatt történt egyik incidensre, mely akkor figyelmemet kikerülte. Mint a gyorsírói jegyzetből konstatáltam, Molnár János képviselő ur interpellációja közben Kubinyi Géza képviselő ur ezt kiáltotta közbe:

— Gazember.

T. Ház! *Az ilyen hang abszolúte nem való a parlamentbe*, a hangnak elehanyagolása gyógyíthatatlan sebeket üthet a parlament tekintélyén s lehetetlenné teheti a nyugodt tanácskozást. E kifejezést én nem hallottam, s abból, hogy mások sem figyelmeztettek rá, következtetem, hogy másfelé sem jutott el.

Sajnálom, hogy az illető képviselő ur nincs jelen, mert alkalma lehetett volna felvilágosítást adni, így azonban a használt kifejezésért őt utólagosan rendre utasítom. (Helyeslés a néppárton.)

Most következik az *ipar és gazdasági hitelszövetkezetekről* szóló javaslat tárgyalása. Minthogy azonban Rakovszky István képviselő 12 más képviselővel zárt ülést kért, azt ezeannel elrendelem s felszólítom a karzatok közönségét, hogy távozzék.

A közönség a karzatról az elnök felszólítására nyomban kifelé tódult s odabent megkezdődött ama kérdés felett való vita, hogy mely indokból kéri a néppárt a zárt ülést s van e arra szükség vagy nincs.

A zárt ülés.

Elnök: Felszólítja Rakovszkyt, hogy indokolja meg a zárt ülést vonatkozó kérvényét.

Rakovszky: Az utóbbi időben azt tapasztalta ő és pártja, hogy mivel valamennyi párt közöttük a legkisebb számban vannak, a többség és legújában a függetlenségi párt is, parlamenti jogaik gyakorlásában gátolni parkodnak. Ilyen gátolás volt a jobboldal által mulkor előre kieszelt scena, amelyben elhatározták, hogy a néppárttal leszámolnak és kivégzik. Nem csodálkozik a jobboldal magaviseletén,

Kubinyinak az elnök által is jellemezett közbeszólásán, mert hiszen *Bánffy maga jár elől* jó példával.

Ott van például a *Blaskovics* féle levél, vagy újában az *Apponyival* való beszélgetés indiszkrétioja. De a függetlenségnek eljárása indokolatlan, mert egyrészt ők maguk is egy meglevő törvényt tagadnak, midőn a 67-es alapot szidják másrészt a függetlenségi eddig a néppárttal együtt küzdöttek a kormány ellen.

Újból kijelenti és többször hangsúlyozza, hogy ők a polgári házasságot *zárt interno* nem ismerik el házasságnak és küzdenek ellene.

Ha tovább is gátolni fogják a néppárt szólás szabadságát, akkor lesznek nekik eszközeik arra, hogy jogukat érvényesítsék s ezt már most bejelenti. A zárt ülést azért kérte, hogy ezt az egész ügyet mintegy családi körben intézzék el.

Derűtség támadt a jobboldalon és kiáltások:

— Hohó! nem tartozunk egy családba.

Pulszky Agost: Rakovszky kiindulást pontját helyesli. Az elnök és a ház iránti tisztelet is megköveteli, hogy ne használjanak egymást sértő kifejezéseket. Vannak azonban olyan esetek, midőn nem bírják magukat megtartóztatni a képviselők. Éppen azok sértik legjobban a házszabályokat, a kiken elégtételt venni hivatásuknál fogva nem lehet.

Zárt ülésnek helye nincs. A mi pedig Rakovszky fenyegetését illeti, arra azt feleli, ha a házszabályok keretén belül fogják azokat megvalósítani, az ellen semmi kifogásuk se lesz, de akkor nincs ily értelme a fenyegetésnek. Ha pedig mást értenek alatta, akkor azt hiszi, hogy sem a Ház sem elnök, nem fogják tűrni, hogy a ház méltóságát sértő eljárást használjanak.

Thaly Kálmán: Kijelenti, hogy a függetlenségi párt nem negálja a 67-es törvényt, hanem törvényes alapon ellenzi. Rakovszky azon megjegyzésére, hogy a kormánypárt viszájt akart elhínteni a függetlenségi és néppárt között, az a válasza, hogy ezt a viszájt nem kellett elhínteni, mert közöttük olyan áthidalhatatlan mélység van, mely a néppárt újabb viselkedése folytán csak még mélyebbé lett. Egyébiránt is nem voltak soha együtt a néppárttal.

Major Ferencz: Konstatálja, hogy igenis a függetlenségi párt eddig mindig együtt volt a néppárttal, csak egyetlen egy esetben nem. Pulszkyknak a Rakovszky beszédjére tett megjegyzései teljesen hiábavalók, mert Rakovszky

nézzük ez édes csöppséget. Szóltanul lessük a rózsás körmű apró kezecskéket minden mozdulatát s e közös szemlélődésben a boldogságnak, az édes megnyugvásnak oly igazi báját leljük fel, hogy csak valami véletlen tud aztán álmódosításainkból felrázni.

Hol az a sok megjegyzés a kicsike arczára, homlokára, a szeméire, a minek mindig az a vége, hogy a jövő ábrándjait szöjjük.

Octave diplomatának szánja őt. Azt mondja, hogy a szemének államférfiúi kifejezése van s a taglejtései mérsékeltek és simák. Szegény kis nagykövetem te, akinek mindössze három szál hajad van! De milyen ez a pár aranyszál, amelyet rózsaszín barázdák szegélyeznek, ahova a csókok mintegy magoktól helyezkednek el.

Egész kis testéről valami édes gyermekillat árad rám, amely megrészegít s a szívemet dobogásba hozza. Micsoda láthatatlan kötelék köt minket a gyermekeinkhez, édes barátnóm? Mert tudok olvasni már most is a gondolataiban; mért találom ki minden érzését, minden kívánságát?

És tudod, melyek a legboldogabb percek? Amikor jól lakva elalszik a karjaim közt. Feje a keblemre dől, keze, lába elnyugszik s szemét lassan lezárja.

Lassan lélekzete karjaimat éri. S akkor a térdeimre teszem őt és sokáig elnézem az én drágámat. Minden mozdulata a szívemen jár át. Ugy érzem, hogy még egészen az anyém, egy része még az én lényemnek. Hiszen mindent tölem kap. Én táplálom, az én dalom ringatja álomba, én öltöztetem. Az az érzés, hogy még én vagyok az ő mindene, még nő-

veli annak a boldog érzetnek a báját, hogy én adtam neki életet.

Ah, ha arra gondolok, hogy vannak nők, a kiknek az ily gyöngédségek iránt nincs érzékük! Igen, a jelen nagyon szép, megrészegszem a boldogságtól.

De előttem van a jövő is, ködbe veszve. És ha erre gondolok, reszketek, mint mikor a vihar közeledését érezzük.

Böhóság! Mindig ily gyöngéden fogom szeretni; s vonzalmam súlyát igyekezni fogok könnyűvé tenni számára: miért hagyna el így? Nem lehetek-e majd idővel az ő barátój? És ha majd pelyhedzik az álla, ha a madárka, érezvén szárnyait nőni, ki akar repülni a fészkekből, nem fogom-e tudni őt visszatartani láthatatlan kötelékekkel a karjaim közt, ahol most alszik? Vagy talán majd abban a haszontalan korban, amelyet ifjuságnak neveznek, elfeledne engem ha csak egy pillanatra, édes kicsim? Talán más kéz fogja husz éves homlokodon a hajadat szétsimítani; és fájdalom! más ajkak forró esőjka fogja husz évi csókjaim nyomát letörölni. Igen, de ha majd e mámorító, nehéz utazás után visszatérsz, egészen átváltozva: akkor majd e karok közé fogsz menekülni, amelyek egykor ringatták téged s oda hajtod le szegény nyugtalan fejecskédet, ahol most van; kéni fogsz, hogy töröljem le a könnyeidet, hogy feledtessem el veled utazásod gyötrelmeit; s én megcsókollak majd, azzal a csókkal, amely megvigasztal s új reményt ad.

De mit is írok itt neked össze, édes Marim. Nem is olvasom el újra amit leírtam; azt hiszem, nem merném elküldeni. Mit akarsz?

kedvesem? Elvesztettem a fejemet. Még nem tudtam hozzá szokni ehez a nagy boldogsághoz. Isten veled!

Február 15-én volt, este. Kegyetlen hideg idő járt. Hó verdeste az ablakokat, süvöltő szél döngette az ajtókat. Két nagynéném, a nagy terem egy szögletében egy asztal körül ülve, időnként nagyokat sóhajtvá, nyugtalanul tekintgetett a szomszéd szoba ajtaja felé. Egyikük imádságos könyvből olvasott félig hangosan, míg másik nagynéném kezében Voltaire levelezéseinek egy kötete volt, amelyet messze eltartott a szemétől.

Ami engem illet, én hosszú lépésekkel jártam fel s alá, a bajuszomat rágva — ezt a rossz szokásomat soha sem tudtam elhagyni — s olykor aggodalmasan álltam meg C. orvos előtt, aki — régi jó barátom — csendesen olvasott egy ujságot, egészen beleveszve egy nagy karosszék párnái közé. Nem mertem őt olvasásában megzavarni, oly figyelmesen elmerültnek látszott; de alapjában véve dühös voltam, hogy ily nyugodtnak láttam őt, amikor én anynyira izgatott vagyok.

Egyszer csak lecsapta az ujságot a pamlagra s megsimogatva kopasz fényes fejét, megszólalt:

— Ah, ha én miniszter lennék, nem bírnám sokáig! Olvastad a hírlapokat? Az algiri pamut . . . De hiszen te nem is hallgatsz rá. Pedig hidd el, fontos ez a kérdés.

Felállt s zsebébe mélyesztve a kezét fel s alá járt a szobában, mialatt egy kis kórházi dalt dudolt; követtem őt lépérlől-lépésre.

nem fenyegetőzött, hanem egyszerűen, a néppárt jogainak elismerését kérte.

Komjáthy Béla: Az erősebb inparlamentáris kifejezések mindig bizonyos provokáló nyilatkozatnak következményei. Külömbőség a kettő között az, hogy míg a provokáló otthon nyugodtan és megfontolva előre meggondolja provokáló kifejezését, addig a válasz rá hirtelen és spontán az indulattól sugalva történik. Kétségtelen tehát, hogy többnyire a provokáló fél a hibásabb s ezt figyelmébe ajánlja a néppártnak.

A néppárt nem vállal szolidaritást Kossuth gyalázóival.

Rakovszky István zárszavában tudomásul veszi Pulszkynak ama kijelentését, hogy a multkor nem volt előre tervezve a lefolyt jelenet. Igaz, hogy a néppárt gyakran szól közbe, de ha inparlamentáris kifejezést használ, azt készségesen rektifikálja, a mit bizonyít az is, hogy ő például a multkor Wlassics miniszter-től — tekintettel éppen a helyzetére — nem csak nyílt ülésben, hanem privátimis bocsánatot kért önkéntelen kifejezésért.

A mi Thaly megjegyzését illeti kijelenti, hogy ők a Zimándy—Zelenyák ügyben már egyszer kijelentették, hogy se egyik se másik nem tartozik az ő pártjukhoz és velük nem solidárisok.

Ők nem tartoznak azoknak nyilatkozataiért felelősséggel.

De le kell számolni a kérdéssel. Mért támadják őket a függetlenségek s mért nem a kormánypartot, mely pedig az ő liberalis politikájára Kossuthot is fölhasználta, de azért a végtisztességet nem adta meg neki.

Egyébként Pulszky kijelentései után a zárt ülésre vonatkozó kérvényét visszavonja.

Elnök: Az ülést tehát újra nyilvánosnak jelentem ki.

A hitelszövetkezetek.

Következik a gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről szóló javaslat tárgyalása.

Az einöki széket **Láng Lajos** foglalta el. **Neumann Ármán** előadó hosszú beszédében foglalkozik a javaslattal és azt elfogadásra ajánlja.

Bartha Ödön: A multban az állam képviselői semmit sem tettek a kis existenciák biztosítására. Ha be is nyújtottak ily értelmi javaslatot az inkább ártott mint használt a közzgazdaságnak.

A jelen javaslatot a pénzügyi bizottság általánosságban elfogadásra ajánlja, mi any-

nyit jelent, hogy csak pártpolitikai célok bírták a bizottságot arra, hogy a javaslatot vissza nem utasította. Sérelmes az egész javaslat, de főleg annak 15. 30. 31. 42. 46 és 47 §-a.

A javaslat a helyett, hogy a hitelszövetkezetek felvirágoztatását célozná, még működésének megbénítását is célozza.

A javaslat által kontemplált segély sem nem alkalmas sem nem elegendő. A javaslat szerint csak az bocsáthat ki kötvényt, ki legalább ötszörös anyagi felelősséggel rendelkezik. Tehát a jelen javaslat nincs hivatva a szegényeken segíteni, legfeljebb a vagyonosokat segíti elő, azért egészen felesleges jelen javaslat.

Bartha után **Kristóffy** szólalt meg fel.

Nagyvárad vagyoni viszonyai.

— Gazdasági és pénzügyi szakbizottság ülése. —

Nem régen, mikor Nagyvárad város mult évi zárszámadását ismertettük, aggodalmunkat fejeztük ki Nagyvárad jövő pénzügyi viszonyai miatt.

Ezen aggodalmunkat megerősítette a városi pénz és gazdasági szakosztály tegnapi ülése. A szakbizottság legtekintélyesebb tagjai nem valami vérmes reményekkel vannak eltelve s nem biznak egy cseppet sem abban, hogy megvalósíthatók lesznek mindazok a nagyobb alkotások, a melyek előtérbe tolnak.

A szakbizottság ülésének lefolyása a következő volt:

Dr. Bulyovszky József elnök, jelen voltak: **Bordé Ferencz**, **dr. Hoványi Gyula**, **Ragány János**, **Busch Dávid**, **Hoványi Géza**, **Andriska Károly**, **Milibák József**, **ifj. Rimler Károly**, **Hlatky Endre**, **dr. Várady Zsigmond**, **Dús Lázló** és **Szűts Dezső** jegyző.

Dr. Bulyovszky József polgármester az ülés megnyitása után előadta, hogy a bizottság már tárgyalta a zárszámadást, a mely kinyomatván, kiosztatott s most a bizottság tagjai megtehetik észrevételeiket az egyes pontokra.

Első sorban a polgármester intéz néhány kérdést a főszámvevőhöz. A zárszámadás eredményéből nem tudna-e most vagy később, tekintettel a küszöbön levő beruházásokra, hű és teljes képet nyújtani arról, hogy a város milyen megterhelhetőségekkel létesíthetné a szükségeseket? Okvetlen látnunk kell a város vagyoni viszonyainak jövő képét. Pl. ha a városház építése magas közköltő emelést okozna, akkor más módokról kell gondoskodni. Figye-

lembe kell venni különösen azokat az intézményeket, melyekből semmi jövedelem nem térül meg; ilyenek a színház, városház, iskolák stb. Az a véleménye, hogy az ilyen befektetéseket talán ingatlanok pl. vendéglők eladásából lehetne felépíteni.

Ragány János főszámvevő a mint a közevetvám alapjánál teljes és hű képet dolgozott ki, ugy ezt fogja tenni a város teljes vagyoni viszonyaival. Már meg is kezdte a jelentés szövegezését, a mely fel fogja tárni a város anyagi helyzetét. Ebben megkülönbözteti azon állandó tételeket, a melyek mindig előfordulnak ugyan, de változó összeggel; feltünteteti, hogy az egyenes adóalap mily arányban növekedett; felöleli a beruházásokra nézve, a mik tárgyalattak vagy megpendítette lettek s van-e még olyan nagyobb szükséglet tervbe, a melyekre beruházások kellenek. Ráfog mutatni jelentésében, hogy kell-e és mily százalék közköltő emelése vagy egyik, másik beruházásnak későbbi időre halasztása. Pár hét elkészül jelen-tésével.

Hlatky Endre aggodalommal van eltelve, hogy a város nem bírja meg jövőben a terhet s a szükséges építkezések után nem mint korábban kimutatták $3\frac{1}{2}\%$ de 30% közköltő felemelése válik zűkségessé, sőt még ezzel sem bírjuk fedezni. Most miudent megszavaznak s később zavarban lesz a város. Nagyon fél ettől. Majd felemlíti, hogy pl. a Pecze is nem 40 ezer frtba, hanem egy, kétszázezerbe kerül.

Hoványi Géza az adóhivatalnál talált olyan mizeriákat a melyeken okvetlenül változtatni kell. 80—90 ember várakozik fél napokig a számfeljtő osztályban.

Bordé Ferencz válaszolva kijelenti, hogy ilyen összetorlódás csak évnegyedkor fordul elő, máskor meggyözi a számfeljtő osztály a dolgát. Ez az osztály különben a legkényesebb s a legjobb erőket alkalmazták oda.

Dr. Várady Zsigmond nem kíváncsi a főmérnök jelentésére, mert neki már meg van a véleménye, amint hogy Hlatkynak is meg van. (Hlatky Endre: Megvan.) Nyilvánvaló, hogy a város gazdálkodásában követett kapkodó rendszer lejárta magát s feltette a rendszerre a koronát a Bémer-téri kérdéssel. Majd fejtegeti, hogy vannak a városnak pénzügyi műveletei. Ezeket illetőleg szemben találja magát évek óta a tanácssal. Mikor a tanács ezeket megszavaztatja, azt állítja, hogy jó tüzletek

— Jacques, szóltam hozzá, amikor megfordult, mondd meg őszintén, meg vagy elégedve az eddigiekkel?

— Hogyne, meg vagyok elégedve . . . nézz jól az arczomba, magad is láthatod. Selkezdett kaczagni.

— Semmit sem titkolsz előlem?

— Mily ostoba vagy, szegény kis kapitányom! Hiszen mondtam, hogy minden jól megy. S tovább dudolva a kis dalt, megcsörgette a pénz a zsebében.

— Minden jól megy; de még várni kell. Adj egy szobai kabátot. Jobban szeretném itt tölteni az éjszakát, s a hölgyek nemde megengedik?

— Hogy megengedik-e? édes jó doktorom, barátom!

Imádtam a jó öreget ez este.

— Nos, ha megengedik, hozass még egy papucsot is.

E pillanatban fájdalmas kiáltás hangzott be a szomszéd szobából.

— Doktor . . . ah Istenem! . . . doktor!

— Borzasztó! — susogtak nagynénim.

— Kedves barátom, kiáltottam, megragadva az orvos karját, semmit sem titkolsz előlem? egészen bizonyos ez?

— Nézd csak, édesem, ha kissé kényelmesebb cipőt adhatnál, hiszen nem vagyok én kis lány . . . Nem, semmit sem titkolok előled. Minden jól megy; de lásd ez sok időbe kerül . . . A földög, hogy hozass még nekem egy hálószapkát is; ha már ily kényelembe helyezkedtem, jól fog esni a kopasz fejemnek a meleg. Borzasztó hideg van itt. Az ablakok éj-

szakra nyílnak s még csak ablakszőnyeg sincs. V. kisasszony, szólt egyik nagynénémhez fordulva, ön meg fog hűlni.

S a mint újabb kiáltások hangzottak be, nyugodtan mondta:

— Nos, menjünk megnézni a kis királynőt.

Beléptünk a hálószobába, ahol a feleségem iszonyu fájdalmak közt várta a kicsiny babát. Anyja mellette volt s mosolyogva biztat'a őt, pedig forró könnyek futottak végig az arczán, miket időnként lopva letörülgetett.

— Bátorság, édesem, a boldogságot drágán kell megfizetni.

A pamlagon néhány hófehér ruhacsomag volt, a megérkező kis vendég első öltözéke.

— Jöjj, szólt a feleségem gyenge hangon, amint megpillantott, szoríts meg a kezemet!

S aztán magához vont s a fülembe sugta:

— Boldogan várod őt?

Oly kedves, oly gyöngéd hangon mondta ezt. — Hagyd itt a kezedet, így bátrabb vagyok!

Ott maradtam, mialatt az orvos hasztalan igyekezett a házi kabátot bégombolni.

Időnként a feleségem hihetlen erővel szoritotta meg a kezemet; látszott, hogy szenved, de egy kiáltást sem hallatott. A tűz csendesen lobogott a kandallóban. Az óra halkán ketygett, de én úgy éreztem, hogy e nyugalom, csend, mind csak látszólagos s hogy minden ami körülvesz, osztozik az izgatottságomban. A szomszéd kis szobában a félig nyitott ajtón át láttam a kis bölcső körvonalait s a szunyadozó ápolónő arczát.

Valami új érzés csirázott ki a szívemen.

Ugy tetszett nekem, hogy egy idegen kis testet szorongatott a keblemben, amely egészen az enyém; s időnként a szükségét éreztem annak, hogy a lényem egy részét, a lélekzetemet, az erőmet neki adjam át.

Fél tizenkettő felé a doktor, mint egy hajóskapitány, aki az iránytűjét nézegeti, eldohuzta óriási zsebóráját, néhány szót mormogott s az ágyhoz közeledett.

— Azt hiszed, hogy közeledik a pillanat? kérdém tőle.

— Fél óra mulva, nézd meg jól az órát, megérkezik a kis lány.

— Hogyan? kérdém. Hiszen csak fiu lesz talán? Ne tréfálj velem kérlek.

— Van valami oka a következtetésre? kérdé anyósom.

Jacques felkaczagott.

— Azon nevetek, szólt, hogy eszembe jutott az a papagály, amelyiket a női kórházban láttam mindig . . .

— Haligass, kérlek, hogy tudsz itt adomákat feltálni, amikor a feleségem annyira szenved. Bátorság, édesem!

— Nos, igen, az a papagály is mindig azt ismételtette: Bátorság, édesem! De eltették a láb alól; mert felfalta az Orsolya-nővér papucsát.

Időközben a fájdalmak fokozódtak. Oly ingerült voltam, hogy nem csillapíthattam a fájdalmát; szinte szerettem volna valakit egy semmiségért felpofozni.

Jacques is elkomolyodott: levetette a házi kabátot s egy karszékra dobta.

Olyannak láttam őt, mint a matrózokat, mikor a vihar közeledtét érzik.

lesznek, pedig ezek a műveletek nem jól sikerülnek Kéri a főszámvevőt és a tanácsot, hogy mutassák ki hogy mit jövedelmeztek a kaszárnyák és a vendéglők s mit költöttek ezekre? Általában nem tartja helyesnek a kaszárnyák építését, valamint szakítani akar a mostani vendéglői rendszerrel, s meg kell nyitni a szabadversenyt. El kell adni a városi vendéglőket. — Szólt továbbá a luxus ellen a városi építkezéseknél. Rámutat a Safrad-házra, a hol a tőke jövedelmezőség nélkül hever s disztelen az épület. Végül javasolja, hogy a polgármester bizalmas értekezletet tartson a törvényhatósági bizottság tagjainak egy részével a hol mindezen dolgok kellőleg megbeszéltetnénk.

Még dr. *Bulyovszky* József polgármester szólott a kérdéshez s a zárszámadásokat elfogadták.

Az új vásárvám és helypénz díj szabályzatot terjesztette elő *Bordé* Ferenc tanácsnok.

A miniszter ugyanis nem hagyta helyben azt, hogy a helypénzt a sorompónál már beszedjék. Mivel az veszteséget okozna, a vásárvám-díjtételeket itt-ott emelik.

Az látszott a tanácskozásból, hogy a polgárok érdekeire nem nagyon tekintenek, hanem minél jobban igyekeznek szorítani a prést. Továbbá olyan dolgokban határoznak a bizottság tagjai sokszor, a mihez éppenséggel nem értenek.

Igy történik meg aztán az, mint tegnap is, hogy a felvilágosítások meglepték a polgármestert is.

Andriska Károly és *Milibák* József világosították fel a bizottság tagjait, hogy tulajdonképpen milyen dolgok történnek a vásártereken.

A szabályzatokat némi módosítással elfogadták.

A vidéki hírlapírók szövetsége.

Igen szívesen látott vendégek voltak Temesvár városában a vidéki hírlapírók szövetségének tagjai.

Vasárnap délelőtt nagy érdeklődés mellett vette kezdetét a közgyűlés, majd az igazgatóság gyűlése, mely kitöltötte az egész délelőttöt.

Kulinyi Zsigmond elnök megnyitotta a közgyűlést és igen helyesen fejtegette a V. H.

— Bátorság, kedves kis barátnóm, szólalt végtelen gyöngéd hangon. Itt vagyunk ön mellett mindnyájan. Már csak öt perc!

Az anyósom félreusított főkötővel, szétzilált hajjal állt ott, máskor bizonyára kacagynom kellett volna, így látva őt. Szegény jó nőm a kezembe mélyesztette a körmeit, hideg izzadság jutott végig a homlokomon.

E pillanatban kinyílt a nagy terem ajtaja s a nyíláson át két nagynénem s megettük az atyám nagy fehér bajuszos arcza jelent meg.

— Zárják be az ajtót! kiáltott dühösen az orvos. Hagyjanak békét nekünk!

S aztán hidegvérrel fordult az anyósomhoz: — Bocsnát asszonyom!

Az ajtó ismét bezárult.

Még egy pár kínos perc s mire ismét felpillantottam, az orvos karjai közt egy csodálatosan bűbajos apró ki rózsaszínű babát láttam, a ki élesen sikoltozott.

Sohasem feledem el azt az első benyomást, amelyet rám e kis vendégnek a családba való megérkezése tett. Sokat gondoltunk rá, álmodoztunk róla eleget; láttam őt előre, amint a bajuszomat rángatja, a mint az első lépésekkel próbálkozik; de ilyennek, ily ügyetlen kis, bájosan csunya teremtségek, amely mégis oly kedves, oly szeretetreméltó, soha sem képzeltem. Oly érzés ez, amelyet csak az érthet meg, aki már túl van rajta.

— Mily szerencséd van, kapitány nram! szólott az orvos. Fiu.

— Igazán fiu?

— Fiu és pedig erős, hatalmas fiu.

De ez most engem kevésbé érdekelt. A

O. Sz. kettős célját, mely a hírlapírói kar anyagi és erkölcsi érdekeinek megóvása. Különösen az erkölcsi nívó az, melynek fentartása és emelésére igen sokat tehet a szövetség.

A szövetség vagyonáról tett jelentés szerint a V. H. O. Sz.-nek van 31.000 forint vagyona. A tőkéből 15.000 frtot a nyugdíjalaphoz, 5000 frtot a segítő alaphoz csatolnak. A folyó évi bevételét 12.000 frtban irányozzák elő.

A nyugdíj szabályzat és egyéb ezzel összefüggő kérdések megoldását az igazgatóságra bízzák. Beválasztották az igazgatóságba Magyar Mihály kolozsvári, Halász Lajos nagyvárad, Benedek Árpád aradi szerkesztőket és Blaskovics Ferencz országgyűlési képviselőt, valamint Gál Imre takarékpénztári igazgatót.

A jövő évi közgyűlés helyétül Fiumét jelölték ki.

Délben a Vigadó nagytermében fényes diszebéd volt, melyen a hivatalos körök fejei és a társadalom színe-java megjelent. Az első felköszöntőt Molnár főispán mondta a királyné, majd Telbisz polgármester üdvözölte a vidéki sajtó képviselőit a város nevében, éltetve Kulinyi elnököt, a ki viszont Temesvár közönségét és vezéréit, Molnár főispánt, Telbisz polgármestert élteti. Barát Ármin szövetségi alelnök a helyi sajtó nevében köszöni a vendégek megjelenését. Edvi Illés László a temesvári hazafias polgárságra és sajtóra emeli poharát.

Délután a temesvári Velocitas kerékpár-egyesület versenypályáján országos verseny volt a sportkörök és a közönség óriás részvétele mellett.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Május 10. Nagyvárad város központi választmányának ülése.

Május 11. Klíngepök Károly sajtópöre.

Május 12. A »Bihoreana« román bank alakuló közgyűlése a Zöldfában d. e. 9 órakor.

Május 12. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.

Május 14. Vívó-verseny a Zöldfában.

Május 15. Az iparos ifjak egyesületének rendkívüli közgyűlése d. u. 3 órakor.

Május 18. Liptay István sajtópöre.

nagy esemény megtörténte kis ideig mintegy tompa érzéketlenségbe ejtett. Valami fájdalmas szegény érzete fogott el, hogy mindez az én segítségem nélkül ment végbe. Nem magyarázom az érzést, mert csupán benyomásimat akarom előadni.

A jó doktor letette a kis fiut a nagyanya ölébe, mialatt így szólt:

— Nos kis vad ember, igyekezzél azon, hogy ne légy rosszabb mint a te hunczut apád . . . Most pedig öt percünk van az érzelmi ömlengésekre . . . Jöjj kapitányom ölelj meg!

Megöleltük egymást, melegen, szívből. A doktor apró fekete szemei csillogtak. Láttam mennyire meg van hatva.

— Nos, hol az ápolónő? szólott aztán. És nyissuk ki az ajtót, hogy a foglyok is bejöhessenek.

Kinyitottam az ajtót. Ott voltak mindnyájan. Az apám, két nagynénem, az egyik az imádásos könyvvel, a másik Voltaire-rel s végül az én jó öreg dajkáim, aki kocsin rohant hozzánk.

— Nos; kérdék aggódva nos?

— Megtörtént. Fiu. Jöjjetek be.

Mily boldog voltam, amint láttam, hogy minden arezon az én meghatottságom tükröződik vissza. Megöleltek, szorongatták a kezemet s én viszonztam e szeretetnyilatkozatokat anélkül, hogy tudtam volna ki van előttem.

— Terringet . . . tét! suttogta a fülemben az apám, mialatt átölelve tartott. Botját és a kalapját még a kezében tartotta. Terringet . . .

De nem tudta befejezni a szót, bármily

Május 25. Nyiray Elek sajtópöre!

Május 29. A gyorsíró-kör Stolcse-ünnepélye.

Junius 14. Biharmegye központi választmányának ülése d. e. 11 órkor.

Regészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Firczák püspök Debreczenben.** Szombaton, déli 12 óra után érkezett meg *Firczák Gyula* munkácsi püspök Ferenczy Elek főszolgabíró kíséretében Debreczenbe. A vasutnál *Wolafka Nándor* v. püspök fogadta. A püspök egyenest a templomba ment az oltári szentség imádsára és a templom megtekintésére. A templomban a zárda bentlakó növendékei fehér ruhában álltak sorfalat, két bentlakó gör. kath. lány pedig szép csokorral lepte meg a főpásztort. Mig az imádság s a templom megtekintése tartott, az alatt a róm. kath. felsőbb leányiskola növendékei a kóruson énekeltek. Délben fél 12 órakor *Wolafka* püspök lakásán szűkebb körű ebéd volt, melyen részt vettek: Degenfeld főispán, Simonffy polgármester, Dobieczy vasuti üzletvezető, Kis Áron ev. ref. püspök, Rásó alispán, Sigmeth, Váczi és Unger gondnokok, Damilovics táblabíró és gróf Csáky.

* **A tanárvizsgáló bizottság új tagjai.** A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter dr. *Mágoesi Dicc* Sándor tud. egyetemi rk. tanárt a növénytan szakra, dr. *Békely Bemig* tud. egyetemi rk. tanárt a magyar történelemre és *Pécz Vilmos* egyetemi ny. r. tanárt a elossie philológiára a budapesti középiskolai tanár vizsgáló bizottság tagjaiva az 1899/1900 tanévre kinevezte.

* **Főfelügyelő választás.** A *Péchy* Tamás halálával megüresedett ág. ev. tiszakerületi egyh. főfelügyelői állásra most történik a választás. A nagyvárad ág. ev. egyház vasárnap tartott közgyűlésén adta le szavazatát a főfelügyelői állásra. A közgyűlés egyhangulag *Szentiványi Árpád* orsz. képviselő mellett foglalt állást.

* **Tudományegyetem ünnepe.** A Budapesti Tudományegyetem május tizenharmadikán ünnepli ujjáalakításának 118. évfordulóját. Az ünnepet délelőtt 10 órakor az egyetemi templomban ünnepies istentisztelet nyitja meg. Tizenegy órakor az új városház dísztermében ünnepies közgyűlés lesz a következő programmal:

erősnek akart is mutatkozni, egy nagy könnyesebb csillogott, reszketett az orra hegyén.

— Hm! dörmögte a bajusza alatt s aztán zokogva borult a vállamra.

— Hiába! nem bírok magammal.

És én sem bírtam magammal, Együtt zokogtunk. Ez a nagy esemény legyőzött minket.

Ezalatt miudenkoi körülvette nagymamát, aki köténye egy csücskét felemelve, mutatta az ölében fekvő babát.

— Ugy-e szép, a mi kicsinyünk?

— Mosolyogj egy kissé a nénikére, enyelgett nagynéném, mialatt olvasóját az apróság feje fölött esörgette. Mosolyogj, édes kicsim!

— Kérje őt arra is mindjárt, szólott közbe az orvos, hogy szavaljon előnk egy kis verset.

Ezalatt a nőm magához tért. Felnézett s keresni látszott valamit.

— Hol van? nemde fiu?

Aztán meglátva engem, megragadta a kezemet s magához vont.

— Meg vagy velem elégedve?

— Semmi érzékenység! kiáltott közbe az orvos; majd holnap ölelhetitek egymást. Ezredesem, szólott az apámhoz, aki mindig a kezében tartotta a botját és a kalapját, válaszsza el őket. Nem szabad elérzékenyedni. Mindenki távozzék innen. A gyermeket fel kell öltöztetni!

A kis mamának nincs láza. Minden a legjobban megy. Roppant nagy szerencséd van, kapitányom. De én hatalmasan megéheztem. Egy óra van már. Nincs egy falat felesleges hideg sülted s egy pohár borod? Menjünk!

Az ebédlőbe mentünk és soha sem ettem és ittam még oly jó étvágygyal, mint akkor.

I. Az egyetem emelkedésének külső tényezői; ünnepi beszéd, mondja dr. Herczegh Mihály az egyetem rektora. II. A pályamunkák rövid bírálata és a pályanyertesek neveinek kihirdetése dr. Zsögöd Benő jog- és államtudományi dékán által. III. Az egyetem rectora kiosztja a pályadíjakat.

* **Uj vikárius.** Máramaros-Szigeten Vaszkó János huszti rutén esperes lelkész vasárnap iktatta be Balogh Mihály görög katolikus rutén püspöki külhelynököt fontos állásába. A máramaros-szigeti vikáriusi szék már fél évig volt betöltetlen.

* **Király lövészet a polgári lövöldében.** A polgári lövészetnek május hó 8-án tartott megnyitó királyi lövészetén kilöttek 820 lövést, 114 tarack (böllér) lövéssel. Négyeseket löttek: Mezey Mihály tizenegyet, Kunz Gusztáv és Tóth Ferencz hatot-hatott, Des Echerolles Kruspér Sándor négyet, Aufricht Alajos és Török László hármat-hármat, Molnár Lajos egyet. Ezek szerint lövészkirály lett Tóth Ferencz. Díjakat nyertek mély lövésekre: arany díjat Aufricht Alajos, ezüst díjakat: Mezey Mihály és Tóth Ferencz. Körlövésekre az arany díjat Kunz Gusztáv, az ezüst díjakat Mezey és Tóth Ferencz nyerték. A tekepályán az arany díjat 16 bábbal Csátary József, az ezüst díjakra Harabula József 13, Elő János és ifj. Rimánóczy Kálmán között 11 bábra sorshuzás által utóbbi nyerte.

* **Tavaszi vizsgálat.** Tegnap tartották meg a helybeli 37. sz. gyalogezrednél a szokásos tavaszi vizsgálatot. A vizsgálatot a brigadiros tartotta, aki előtte legénység előadta a panaszát. Ma a 38-ik századnál tartják meg azt a vizsgálatot.

* **Halálozás.** Részvétel vettük a következő gyászjelentést: Özv. Herlitska Mihályné szül. Csizék Erzsébet, valamint alulírottak fájdalomtól megtört szívvél jelentik Herlitska Mihály nyug. m. kir. állami utmesternek, f. hó 8-án, reggel 7 órakor, életének 84-ik, boldog házasságának 40-ik évében végelgyengülésben történt gyászos elhunytát. A megboldogult hült tetemei f. hó 10-én d. u. 4 órakor, a r. kath. egyház szertartásai szerint fognak örök nyugalomra tetetni. Az engesztelő szent mise f. hó 11-én, reggel 9 órakor fog az egek Urának bemutatni. Mező-Telegd, 1898. május 9. Béke hamvaira! Herlitska Mátyás, Herlitska Gyula, gyermekei. Özv. Dobra Józsefné szül. Nikelszky Mária, mostoha leánya. Herlitska József, testvére. Dobra Nándor, Dobra József, Herlitska Gyula, Herlitska Béla, Herlitska Róza, unokái. Herlitska Gyuláné szül. Szmétán Teréz menyé.

* **Kossuth Ferencz áruhában.** A híres emberekkel, mint Mátyáskirály, s most Kossuth Ferencz, (!) könnyen meg esik, hogy a nép mesét költ róluk. Áruhában öltözteti őket s így kémlleteti velük a nép baját. Most Balmazújvároson mesélik városzerte, hogy Kossuth Ferencz ott járt. Meghallotta, hogy kegyetlen urak ott csak 20—25 krajczár napszámot adnak a szegény munkásnak. Ezért hát ő is elszegődött szegény munkásgunyában az egyik gazdag urhoz, ott szántott, vetett és trágyát hordott egy hétig, míg csak föl nem virradt a vasárnap, amikor neki is csak 1 frt 20 krnyi bért adtak a hat napi munkáért. De már erre levetette Kossuth Ferencz az áruháját és megmondta, kicsoda-micsoda ő! A föld-birtokos megijedt, de hiába, Kossuth büntetésül szétosztotta birtokát a szegény munkások között... Ez a mese járja ott most Balmazújváros tájékán.

* **Megakadályozott szerelmi dráma.** Rozsály József 37-es közlegény tegnap este ugy 10 óra körül rálesett hűtlen szeretőjére Körössi Julira, hogy lelője. Hanem Réz Bertalan rendőrbiztosnak valamiképpen tudomására jutott az eset. Kisietett hát a készülő dráma színhelyére a Bónis-kuthoz és éppen idejekorán mentette ki a leányzót dühös kedvese gyilkos kezei közül.

* **Tömeges névmagyarosítás.** A magyar államvasutak alkalmazottai tömegesen magyarosítják neveiket. A hivatalos lap mindennap

hoz egy sereg névváltoztatást. Legújabbán a következő nagyvárad vasutasok változtatták meg neveiket: Polik Károly »Juhász«-ra, Topolovszky József »Teleki«-re, Heller Károly Jakab »Hegedüs«-re, Grosz Béla és gyermekei »Gerő«-re Gehring Ferencz és gyermekei »Bajor«-ra, Politzer Dávid Izidor és gyermekei »Polgár«-ra, Sicher Sélíg Zsigmond »Szöllösi«-re. — Lusztigh Ivachim (Henrik) nagyvárad illetőségű, budapesti lakos valamint testvérei Mór, és Albert vezették nevüket Lányi-ra magyarosították.

* **Bepanaszolt liszt.** Nem régen említettük, hogy egyik helybeli lisztkereskedésbe a nyirbogatái gőzmalomból hozott liszt miatt panaszt emeltek a hatóságnál s a kapitányi hivatal a lisztet vegyelmestette. A debreczeni gazdasági tanintézet vegyvizsgáló állomása vegyileg megvizsgálta a lisztet s abban semmiféle idegen alkotórészt nem talált, gőresövi vizsgálat során sem s az abból sült kenyér egészséges.

* **Jégverés.** Szomorú híreket hallunk mindenfelől a megyéből. Az elmúlt hét utolsó napjaiban Nagyvárad környékén, különösen Nagyváradtól nyugatra és északnyugatra a jéges óriási pusztításokat okozott. A vetéseket, gyümölcsöt tönkre verte. Pestmegyében szintén iszonyu kárt tett a mezőkön.

* **Pályázat.** A helybeli fogháznál most egy ujjonnan rendszeresített fogházörmesteri állásra hirdettek pályázatot. A pályázati kérvényt Pongrácz Jenő kir. főügyészhez kell beadni június 17-ikéig.

* **A cigányasszonyok büne.** Két javorkorbeli cigányasszonyt fogott el tegnap a rendőrség Zatlér Zsigmond feljelentésére. A két cigányasszony, Balog Bocza és Balog Mari, ugyanis bement a nevezett ékszerészhez, ahol fülbevalót választottak, választás közben aztán három pár fülbevalót elloptak. A rendőrség a feljelentés alapján a nyomozást megindította s éppen akkor fogták el őket, mikor az egyik ellopott fülbevalót elakarták adni. A rendőrség előtt azonban mindent tagadtak s azt mondták, hogy a fülbevalókat maga az ékszerész tette a zsebökbe, hogy őket bajba hozza. A kihallgatásnak természetesen sok érdekes része is volt, mert az asszonyok még a nevüket sem akarták eleinte megmondani. A két asszonyt fogva tartották.

* **Uj gyógyviz.** Mindnyájunk legnagyobb gondot az egészségre fordítunk és nem mulasztunk el semmi alkalmat, melylyel egészségünket jobbá tehetjük s ezért a legmelegebben ajánlhatjuk kitűnő orvosok által elismert gyógyhatásu u. n. Erdély-Kovácsna kincse a »Horgász« forrás-vizet, mely a napokban megérkezett. S egyedül kapható Kádár János üzletében. Kellemes íze, üdítő tulajdonsága miatt tisztán élvezhető. Bámulatos hatása van a hurutos bántalmaknál. Influenza alatt vagy után felépő légső és tüdőhurutnál, heveny vagy idült gyomor, de különösen bélhurutnál. Reggel 5 és 6 órakor délelőtt 10, délután 4 órakor egy-egy vizes pohárral kell inni. A vékonyabb légutak hurutjánál belélegzés (inhallatio) alakjában kitűnő hatása.

* **Elveszett.** Vasárnap este a Fő-utcán elveszett egy értékes arany karperecz. A megtalálónagy jutalomban részesül, ha átadja a rendőrségen megtudható czímen.

Önként jelentkezett váltóhamisító.

— Saját tudósítónktól. —

Nincsen megindítóbb valami, mint mikor egy friss keletű öngyilkosságról fürge tollu riporter hasábszámra beszámol. Kétségbe vonhatatlan részvét és erős romantika vezetí ilyenkor tollát és előlépteti az öngyilkost tragikus hősnek, még pedig végzet tragédia szánalomra méltó hősenek.

Igy volt ez és így lesz még sokáig, bizonyára mindaddig, míg riporter lesz a világon. Riporter pedig sokáig létezik még majd.

Hanem azután annál eredetibb valami az ha megesik olyasféle furcsa fordulat, hogy a nagy részvéttel elsiratott tragikus hős kapja lelkét, és de hogy hal meg. Sőt inkább életre

kel és csunya módon szétcibálja a tragikus gyászleplelt tulajdon alakjáról.

Ime ilyes féle fordulatról számol be tudósítónk az alábbiakban.

A ki husvét másnapján ment a halálba.

Bizonyára emlékeznek reá olvasóink is, hogy mily nagy részvétet keltett annak idején egy tönkrement iparos öngyilkossága. Az öngyilkos (mert hiszen nem halt meg) éppen husvét hétfőjét választotta ki ahhoz, hogy a másvilágra zónázzon. Laptársaink is, de mi is illő számu sorokat szenteltünk a tragikus eseményeknek. Elmondtuk, hogy a boldogtalan ember, névszerint Kovács Ernő, aki anyagilag teljesen tönkre ment, husvét hétfőjén délután, a Nagy-Templom utcai lakása előtt kétszer föbe lötte magát. Első lövése csak horzsolta a homlokát, a második lövés azonban fejébe fúródott, halálos, mély sebet okozva. A boldogtalan embert haldokolva vitték a kórházba.

Ezt megírták a lapok, azonkívül azt is, hogy valószínűleg az anyagi tönkrejutás és neje halála hatottak oly borzasztóan a gyöngye idegzetű emberre s ezek a végzetes tette. Az igazi okot azonban nem tudta senki.

A feltámadt öngyilkos.

Kovács Ernő ezzel hát átadódott a hallhatatlanságnak. Valószínű, hogy éppen ezért nem is halt bele a halálos sebbe.

Nem ám; hanem vagy két hétig nyomta a kórházi ágyat. Itt azután kioperálták fejéből a revolver-golyóbist és ezzel gyógyultnak jelentették ki.

De meg hát Kovács maga is ki kívánczolt már a kórházból.

Igy azután bucsut mondott a Biharmegyei közkórház kapufélfájának és hazavonult anyósához, Nagy Józsefnéhez, házilag üdülni.

Minderről azonban a nagy közönségmit sem tudott; mert hiszen halottként elsiratták már a véres öngyilkosság főhősét; a főhős pedig megfeledezett arról, hogy a közvéleménynek tudtára hozza, miszerint nem halt meg, sőt nem is aluszik, hanem ébren van.

Ámde a kit a hir egyszer szárnyára kap, azt nem egy könnyen veti le.

Igy történt Kovács Ernővel is, mert ime, a hir ismét szárnyra kapja majd a nevét. Még pedig nem is alaptalanul.

A szenzációs fordulat.

Tegnapig csak el volt valahogy Kovács Ernő az anyósi ellátás alatt. A azonban vagy az ápolás, vagy egyéb más hiánya okozta, elég az hozzá, hogy Kovács Ernőnek sehogyan sem tetszett az anyós házában levő állapot. Az is lehet, hogy felébredt lelkében a régóta szunyadozó lelkiismeret szava.

Elég annyiból annyi, hogy tegnap csak beállított ám a kir. ügyészséghez egy megtört, kétségbeesett ember és erősen kereste a kir. ügyészség vezetőjét.

Mikor azután Perjessy Mihály dr. kir. ügyész elé vezették, nagy himezés-hámozás után elmondta, hogy őt Kovács Ernőnek hívják, nagyvárad lakos, de már huzamosabb idő óta foglalkozás és hajlék nélkül van, kérte a kir. ügyészség vezetőjét, hogy tartóztassa őt le, mert ő 3 drb. és pedig egy 75 frtról, egy 80 és egy 150 frtról szóló váltót hamisított anyósa: Nagy Józsefné, sógora: Visuli László és Török János és Papp János nagyvárad lakosok nevére és ezt a 3 váltót a helybeli 2 takarékpénztárnál le is számítottatta, a pénzt pedig könyelműen elköltötte.

A teljesült kérelem.

Dr. Perjessy Mihály kir. ügyész a szerencsétlen elzúllott alakot, miután vele jegyzőkönyvet vétetett föl és állításának valóságáról meggyőződött — letartóztatta sa bűnvádi eljárás megindítása céljából az ügyet áttette a közpdnti vizsgálóbírószághoz.

A letartóztatott Kovács-ot különben azonnal elhelyezték a rabkórházba, miután feldagadt feje még mindig ápolásra szorul.

Ilyképpen lett azután a tragikus öngyilkosból szimpla váltóhamisító illetőleg így lesz annak idején majd belőle szürke darócruhás egyencz.

SZINHÁZ.

Falu rossza. Telt ház előtt, meglehetősen sikerrel került színpadra vasárnap este a legjobb népszínmű. Hiába, a népszínmű örök szépségei csak gyujtanak még mindig. Taps bőven volt. Különösen Margó Zelma (Finom Rózi) kapott sok tapsot; több dalát meg is újráztatták. Igazán őszinte sikere Baróti Irmának (Boriska) volt. A harmadik felvonásbeli nagy jelenetét volt a színen valóságos tapsviharral honorálták. Szentgyörgyi (Feledő Gáspár), Kassai (Göndör Sándor), Vendrei (Gonosz Pista) is sokkal járultak az est sikeréhez.

Fedora.

Igazán klasszikus estéje volt tegnap a színháznak. Remekmű a színlapon; kitűnő, pártját ritkító előadás a színpadon — és az ürességtől szinte kongó ház; sőt, hogy a kép tökéletesebb legyen, itt-ott még tüntető közönség és bántó mozgás, zsongás. Csak az az egy volt mégis vigasztaló az üres ház képén, hogy a kevés publikum legalább válogatott volt. — És tegnap hál' Istennek nem a karzat csattogott, mert hiszen az üres volt, hanem az alsóbb régió adott tetszésének osztatlan, őszinte kifejezést.

Semmi kétség, hogy reá is szolgált a szereplők java része.

Első sorban is Szilágyi Berta. Rendkívül finoman kidolgozott, kitűnő alakításához nem a kritika, de az őszinte elismerés hangján szólhatunk csak. Közvetlen őszinte volt minden ízében. Talán a mérgezési jelenet volt az egyetlen, ahol túlzott, de itt is, mint szerepe minden részletében, a meggyőző igazság erejével adta vissza a kétféle szélsőség csodás keverékét: Fedorát. Minden felvonás után kihívták és bizony fényes sikert jelent ez a tegnapi szereplése.

Vele együtt osztozott a sikerben partnere Tompa Kálmán (Ipanoff Lorisz) is. Nem ugyan mindenben, mert hiszen igazában csak a harmadik felvonástól kezdődően alakított Szilágyi-hoz méltóan és nagyon sok helyen beleesett a deklamatorius színész legnagyobb hibájába, az ideges sirtésbe, de egészében ő is harmonikusan alakította meg kritikus szerepét és kitűnően a negyedik felvonásbeli nagy jelenetet.

Kedves és igazán megnyerő volt kis szerepében Marosi Adél (Szokareff Olga grófné). Noha roppant és figyelmes a sugóra is, meg azokra a bizonyos «vég szók»-ra is. Megbocsátható azonban ebbeli gyöngesége, mert igazán szívvel-lélekkel szellemes párisi asszony volt. Semmi több; de hiszen ezzel okozott sok derült percet.

Különösen jó volt végül Rózsahegy (Desirée komornyik). Egy felvonáson keresztül képes volt az érdeklődést felkelteni és az osztatlan tetszést kivívni distingválta jó alakításával, a többi szereplőkről vajmi kevés a mondani valónk. Síriva (Janovics Jenő) összetévesztette a francziák legérességét a folytonos mókázás és tulontul édes igyekezett lenni, meg ötletes minden áron. A többi szereplők, ha ugyan nem is lendítettek a darab sorsán, legalább nem rontottak a tiszta összjáték kibékítő hatásán. A felvonásközök megint hosszúak voltak és legkevésbé sem kárpótolt mindezért a különféle zajos közmuzsika. A rendezés különben kitűnő kezekre vall. A tegnapi előadás-nívójáért pedig minden mellékgondolat nélkül gratulálunk.

A mai előadás. Mezei közbejött betegsége késztette az igazgatóságot, hogy mára »Goldstein Számi«-t adassa; s így az eredetileg kitűzött »Rip van Winkle«-t kénytelen volt későbbre halasztani. Goldstein Számiban mutatkozik be Nyárai Antal, a többi szerepeket K. Árpási K., Baróti I., Hatala Gy., Marosi A., Maró Z., Bartos, Kassai, Pataki és Vendrei játszzák.

Szerda esti előadás. Holnap szerdán lesz az első Schakespear-i előadás: Lear király. E. Kovács Gyula (ezimszerep) mellett, a többi szerepekben Hatala Gy., Laczkó A., Szilágyi B., Bartos, Janovics, Rózsahegy, Szentgyörgyi és Tompával.

Heti műsor.

Kedd: Goldstein Számi.
Szerda: Lear király.
Csütörtök: Ne bántás virág.
Péntek: Katona dolog. (Előszőr.)
Szombat: Katona dolog. (Másodsor.)
Vasárnap délután: Bolondok háza.
Vasárnap este: Sárga csikó.

EGYESÜLETEK.

Régész-gyűlés. A biharvármegyei és nagyváradi régészeti és történelmi egyesület választmányára f. hó 10-én, délután 4 órakor a megyeház kis termében gyűlést tart. Tárgy: A közgyűlés idejének tárgysorozatának megállapítása, számvizsgálók választása. Folyó ügyek.

Igazságszolgáltatás.

A holnapi sajtó per. Holnap harmadik ízben fog a helybeli törvényszék ítéletet mondani szocialista felett. Ezuttal Klíngentpök Károly aradi hentessegéd lesz a vádlott, aki a »Munka Öre« cz. aradi szocialista újságban írt egy cikket, amelyet a kir. ügyész inkriminált. A cikknek a címe ez: »Inkább a börtön fenekén pusztulok el, semmint elveimet földajam.« A cikk ez év februárban jelent meg. A törvényszék ez ügynek a tárgyalására a holnapi napot tűzte ki, amelyen Millye Gyula kir. törvényszéki elnök fog elnökölni, a vádhatóságot pedig maga a kir. ügyész dr. Perjéssy Mihály fogja képviselni.

Az ügynek érdekességét kölcsönös az, hogy a vádlottat Schwarz József fogja védeni, az, aki a multkor védlottat védte, akinek a védőbeszéde akkor általános feltűnést keltett.

Az esküdszéki tárgyalásra a második negyed év esküdeit hívták be.

REGÉNY-CSARNOK.

Fitz Clarence és Ethelton Rosannah szerelme.

Írta: MARK TWAIN. Ford. M. J.

Es ölelések nesztét és örömmilyánításokat lehetett hallani úgy a »Telegraph Hill«-ben, mint a Castport Squareben.

Mindkét helyen szolgálkat hívtak elő. Itt kiadták a parancsot:

— Dobj néhány darab fát a kandallóba s hozz egy forró limonádét.

Ott pedig kiadták a parancsot:

— Oltsd ki a tüzet s hozz két pálmalegyezőt és egy üveg jegesvizet.

Azután elküldötték a fiatalokat s az öregek leültek, megbeszéltek a történet kellemes meglepetést és terveket csináltak az esküvőre.

Kevéssel az előtt Burley, anélkül valakitől elbucszott volna, elsietett a »Telegraph Hill«-épületből.

Egy ismerős operetteáriát füttyörészett, mely így hangzik:

»Nem, az övé soha sem lesz
Azt már elhatározám:
Még mielőtt új tavasz jön,
Már enyém a szép leány!«

III.

Két hét telt el. Az utolsó napokban egy csinos, alázatos arcú pap több ízben kereste Alonsot. Névjegye után e látogató tisztelendő Hargrave Melton volt Cincinatiból. Azt állította, hogy egészsége miatt szakítania kellett hivatalával. Ha betegségét hozta volna fel indokul, úgy bizonyára meghazudtolta volna szavát egész kinézése. Egy telefonon újításnak a feltalálója volt s azt remélte, hogy szabadalmának eladása utján csinos összeghez fog jutni.

— Most, — folytatá magyarázatait, — most bárki jöhet s a telefonvezetéket, mely valami dalt, vagy hangversenydalokat egyik vidékről a másikra visz, egyszerűen összekapcsolja az ő magán telefonjával s ezen a módon titokban, kényelmesen kihallgathat mindent. Az én találmányom ezt jövőre lehetetlenné teszi:

— Miután az énekes vagy hangversenyző nem sokat törődik az ily nemű tolvajlással,

miért csinálna magának költséget azzal, hogy ezt megakadályozza? — vélekedék Alonso.

— Oh mégis! — szólt a tisztelendő ur.

— Hogyan? — kérde Alonso.

— Vegyük csak azt az esetet, hogy nem zenéről van szó, hanem valami magánügyről, például szerelmi vallomásról, mely ily módon kilesve lesz.

Alonso egész testében megrázkódott:

— Nagyszerű találmány mégis. Ezt már minden áron megszerzem!

De hát ezt a találmányt nem lehetett mindjárt alkalmazni, mint azt Alonso türelmetlenségében szeretete volna. Az a gondolat, hogy Rosannahnak édes szavait valaki tolvaj módjára kihallgattatja, elviselhetetlen volt reá nézve.

A tisztelendő ur gyakran eljött. Panaszkodott a sok késelem miatt s elbeszélte minő intézkedéseket tett a dolog gyors elvégzése érdekében. Legalább ebben némi vigasztalást talált Alonso.

Egy reggel a tisztelendő ur feljött a lépcsőn és kopogtatott Alonso ajtaján. Semmi válasz nem jött. Belépett tehát, kémkedve körültekintett, betette az ajtót s a telephonhoz sietett. A »Szveet by-and-by« lágy dallama ütötte meg fülét. Az énekesnő épen szokása szerint hibásan énekelte a refrainit midőn a tisztelendő úr félbeszakította, ki csalódásig hiven utánozva az Alonso hangját, kissé türelmetlen hangon szólalt meg:

— Edesem?

— Mi az, Alonso?

— Kérlek, hadd el ma ezt a dalt. Énekelj inkább valami divatosabbat.

A lépcső felől gyors léptek hallatszottak és a tisztelendő úr ördögi mosolylyal hirtelen eltűnt a nehéz, selyem ablakfüggönyök mögött.

Alonso belépett s oda sietett a telephonhoz:

— Édes Rosannah, nem énekelnék valamit együtt? — szólt.

— Valami divatosat? — kérde a leány keserű gúnylyal.

— Ha úgy akarsz, igen.

— Énekelj egyedül, ha szereted.

A csipősen kiejtett válasz sérté a fiatal embert.

— Rosannah, ilyesmihez nem vagyok töled szokva, — felelé.

— Azt hiszem, Mister Fitz Clarence, hogy válaszom épen hozzá illett az Ön előbbi udvarias megjegyzéséhez.

— Mister Fitz Clarence? — Rosannah, de hisz én nem mondtam neked semmi illetlen dolgot!

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A király a katolikus néppártról.

Bécs, május 9. (Saj. tudósít. táv.) Cseh körökben beszélnek, hogy a király a napokban kifejezte volna azt az óhaját, hogy a katolikus néppárt megmaradjon a parlamenti többségben.

A delegációk költségvetése.

Budapest, május 8. (Saját tud. táv.) A delegációk költségvetése nagyjában megegyezik az eddigiekkel. A hadsereg, haditengerészet emelkedik, az utóbbi oly rendkívülien, hogy 30 millió póthitel kértnek, miből Magyarországra 9 millió esik. Összes rendes szükséglet 147.324.488 frt, rendkívüli 17.053.894 frt. Összes közös szükséglet 164.378.382 frt. A delegációkban úgy Széll, mint Javorsky a békét hangsúlyozták.

Egy bécsi képviselő halála.

Bécs, május 9. (Saját tud. távirata.) W i d e r s p e r g lovag, reichsrathi és tartománygyűlési képviselő, tegnap meghalt.

A francia választások.

Budapest, május 9. (Saját tud. távirata.)
A választás napja nyugodtan folyt le. A választók részvétele igen élénk volt. Az eredmények kihirdetését »Éljen a köztársaság!« kiáltásokkal fogadták. A párisi XX. kerületben tüntetések voltak. A tüntetők a communét éltették. Négy embert letartóztattak. Drummond megválasztásának hírére tüntetés volt a »Libre Parole« szerkesztősége előtt. Drummondot éltették és transzparensokkal hirdették megválasztását. Késő éjjel megeredt az eső, minek következtében az utcákat ellepő közönség szétoszlott. Hajnali 5 órakor 428 választás eredménye volt ismeretes; még pedig megválasztottak: 27 monarchistát, 151 mérsékelt köztársasági pártit, 94 radikális és 29 szocialistát. 127 szűkebb választás lesz. A hajnali negyedfél óráig érkezett jelentések szerint a köztársasági párt 19 helyet hódított, még pedig tizet a radikálisoktól, hármat a szocialistáktól és hatot a reakcionáriusoktól, ellenben 11 helyet vesztett, még pedig kilencet a radikálisok és szocialisták, egyet a ralláltak és egyet a reakcionáriusok javára. Az újra megválasztottak közt vannak: Méline miniszterelnök, Barthou, Turrel és Boucher miniszterek.

A háború.

Budapest, május 9. (Saját tud. táv.)
A Reuter-ügynökség jelenti Hongkongból: A spanyol tengernagy közölte a főkormányzóval, hogy lehetetlen sikeres ellentállást kifejtenie. A humanitás érdekében inkább megadja magát, bár kész küzdeni és meghalni. Dewey tengernagy azt javasolta, hogy a spanyol hatóságok amerikai zászlók alatt a háború végéig tovább működjenek.

Budapest, május 9. (Saját tud. táv.)
Washingtonból sürgönyzik: A tengerészeti miniszter közzé teszi, hogy a kormány haladéktalanul segélyt fog küldeni Dewey-nek. 5000 ember készen áll az elindulásra.

Budapest, május 9. (Saját tud. táv.)
A hadügyi és a tengerészeti miniszter a Filippi-szigetekre küldendő erősítések szervezésén dolgoznak. Havannából érkezett hivatalos távirat szerint azok az amerikai hajók, amelyek az ostromzár föntartására maradtak ott, jelentéktelenek. A nagyobb hajók elindultak Porto-Rikó felé.

Budapest, május 9. (Saj. tud. táv.)
Hongkongból sürgönyzik: A »Mac Culloch« amerikai jelzőgőzös tegnap délután eltávozott. Megelőzőleg élénk táviratváltás folyt a hajó és Washington között.

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Évadbérlet 5. szám. Kisébérlet 5. szám.
Páratlan. Páratlan.

Ma kedden, 1898. május 10-én
a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Goldstein Számi
az új honpolgár.

Eredeti énekes bohózat 3 felvonásban. Irta: Kövessi Albert. Zenéjét szerzette: Delin Henrik.

Személyek:

Gólya Frigyes, fővárosi nyárspolgár Vendrei Ferencz.
Eulália, neje K. Arpási Kata.
Nelli, gyámleányuk Baróthy Irma.
Gersony Tamás, magánzó Bartos Gyula.
Cziczelve kisasszony Marosi Adél.
Tavaszi Aladár, iparlovag Pataki Béla.
Kádár Teréz, munkásleány Hatala Györgyike.

Szalai Kornél, posta- és távirótitkár Rózsahegyi K.
Vlrag Tonesi, varróleány Margó Zelma.
Goldstein Számi Nyárai Antal.
Takács Péter, lakatos Kassai K.

Helyőrák mint rendszeren.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, szerdán, 1898. május 11-én bérlet-folyamban.

Lear király.

Tragédia 5 felvonásban. Irta: Shakespeare. Fordította: Vörösmarty Mihály.

KÖZGAZDASÁG.

— **Fogyasztási és értékesítő szövetkezetek központja.** Értesülésünk szerint a Magyar Gazdaszövetség által megalapított s Károlyi Sándor gróf v. b. t. t. vezetése alatt álló »Hangya« című fogyasztási és értékesítő szövetkezet czége bejegyeztetvén, megkezdte működését. Célja az, hogy fogyasztási és értékesítő szövetkezetek alakulását elősegítse, azoknak központul szolgáljon, ügyvitelüket ellenőrizze s üzleteiket közvetítse.

A »Hangya« a humanisztikus és közegészségügyi mozzanatokon kívül elsősorban, azt a feladatot tűzte maga elé, hogy a nép jólétét emelje, benne a szolidaritás érzetét felébressze s ez által a fenyegető szociális bajok enyhítéséhez a maga részéről is hozzájáruljon. Milyen ajánlhatjuk ennél fogva mindazok figyelmébe, kik a nép javát szívükön viselik, különösen pedig a birtokos osztálynak, papoknak és tanítóknak, kik mint a nép vezetői, a saját hatáskörükben a »Hangya« törekvéseit hathatósan előmozdítják.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatőzsde.

Készáru búzában az irányzat gyenge volt.

Határidők.

	Budapest, márcz. 9.
Buza őszre	10.79
Buza tavaszra	14.78
Tengeri	6.18
Rozs őszre	8.24
Zab őszre	6.04

Értéktőzsde.

Az irányzat szilárd.		Budapest, márcz. 9.
Déli vasut	—	78.—
Rimamurányi	—	253.3/4
Magyar jelzőlog	—	254.1/4
Magyar leszámitoló	—	257.—
Iparbank	—	101.—
Budapest közuti	—	385.3/4
Kereskedelmi bank	—	14.17
Salgótarjáni	—	608.—
Waggon-kölcsön	—	244.—
Villamos vasut	—	275.3/4

Az irányzat javult.		Bécs, márcz. 9.
Osztr. hitel	—	358.3/4
Magyar hitel	—	386.—
Allamvasut	—	359.1/2
Birodalmi márka	—	58.86

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. márcz. 9-án.

Magyar aranyjárdék 4%	120.50
Magyar koronajárdék	99.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 3 1/2%	119.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1874-ből	120.—
Magyar földteremtésügyi kötvény 3%	97.25
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.60
Horvát-szlávon föld tehermentesítési kötvény	97.75
Magyar nyeregeny sorsjegy-kölcsön	160.—
Tiszaszabványozási és szegedi sorsjegy-kölcsön	139.75
Osztrák járdék papírban	101.75
Osztrák járdék ezüstben	175.—
Osztrák járdék aranyban	121.—
Osztrák korona járdék	15.—
1860. Osztrák államsorsjegyek	143.—
Osztrák magyar bankrészevény	913.—
Magyar hitelbankrészevény	358.75
Osztrák hitelintézeti részevény	358.50
Páris vista	358.75
20 márkás arany	955.—
Német birodalmi márka	58.85

London vista	120.85
Páris vista	47.70
20 márkás arany	11.78

A szerkesztőséget feloldó:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Építkezés.

A nagyváradi I. sz. káptalan kegyurasága alá tartozó sályi-i rom. kath. plébánia lak kijavítása, illetve átalakításánál elő forduló kőműves, ács, bádogos stb. munkálatok végzése árlejtés útján fog kiadatni.

A munkálatokra vonatkozó terv és költségvetés az uradalom központi irodájában megtekinthető, hova is az ajánlatok május hó 20-ikáig nyújtandók be.

Nagyvárad 1898. máj. 8.

Papp Imre,
főtiszt.

! Huzás már holnap!

M. kir.

I. osztályu sorsjegyek

a második játékhoz kaphatók míg a készlet tart

KISS DÁVID
főelárusítónál.

Ára 6 frt, 3 frt, 1 frt 50 kr. és 75 kr.

! Huzás már holnap!

379/1898.

Arverési hirdetmény. Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közzé teszi, hogy a bpesti IV. ker. kir. bíróság 1395 évi 38988. számú végzésével Brachfeld Szigfrid s fia felperes részére Bakats Béla alperes ellen 198 frt 85 kr. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt s 438 frtra becsült ingóságokra a nagyvárad városi kir. járásbíróság 520/98. sz. végzésével az árverés elrendelése, annak felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Apáczka-utca 388. sz. a leendő megtartására határidőül 1898. évi május hó 17-ik napján délelőtt 11 órája tüzetik ki, a mikor a bíróság lefoglalt szobabutorok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulirt kiküldöttnél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Kelt Nagyváradon, 1898. évi május hó 1. napján.

Batig Ferencz,
kir. bir. végrehajtó.

Igen tisztelt vevőközönség!

Szinte zavarba jövünk, midőn ujonnan megnyitott üzletünket a t. vevőközönségnek bemutatni óhajtjuk, mert a szótár a *tisztességes* és *nem tisztességes* konkurrenzia által majdnem teljesen ki van merítve.

Egyik hirdeti „*Csoda-üzlet*“, a másik, hogy túl tegyen rajta, azt hirdeti, hogy nála láthatók a XIX-ik század csodák-csodája, pedig a XIX-ik század nem hisz csodákban. Harmadik azzal dicsekszik, hogy az ő hirdetése nem közönség-ámitás. (Vannak, kik ezt elhiszik?)

Mi nem dicsekszünk, nem hivatkozunk jó hirnévre, nem hirdetünk csodákat, sem 58000 frtos raktárt, csak tisztelettel felhívjuk a n. é. közönséget üzletünkben egy próbabevásárlást tenni és meggyőződést szerezni sziveskedjék arról, hogy a raktárunkon levő összes áruk ugy minősége és azoknak olcsó árai minden versenyt felülmulnak.

Raktárunkon dús választékot tartunk: legujabb *francia batiszt, delain, Levantin, piquet és schottis-ujdonságokban, továbbá remek kivitelű gráci és angol divatkelmékben, állandó nagy raktár valódi szepesi vászon. Chiffon, kávé és damaska terítékekben, gyári raktár futó szőnyeg és szmirna nagy szőnyegekben. Bouret és gobelin ágy garnitúrák és minden kivitelű ggapju- és csipke-függönyök, női és férfi fehérneműek, paplan, madracz és mindennemű e szakmába vágó cikkekben.*

A t. vevőközönség b. pártfogását kérve, maradtunk

kitűnő tisztelettel

GOTTLIEB és UJHELYI,

Nagyvárad,

Zöldfa-utcza, Zöldfa-épület 1-ső számu bolthelyiségében.